

Σύνοψη - Συμπεράσματα - Πορίσματα 3ου Μοναστικού Συνεδρίου

/ [Πεμπτούσια](#)

ΣΥΝΟΨΗ -ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ 3ΟΥ ΜΟΝΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ Λευκάδα 21-23 Σεπτεμβρίου 2018

«Ιδού δη τι καλόν ή τι τερπνόν, αλλ' η το κατοικείν αδελφούς επί τω αυτώ».

Με τα λόγια αυτά του ψαλμωδού υποδέχθηκε το Γ' Μοναστικό Συνέδριο, που συνήλθε στην Ιερά Μονή Φανερωμένης Λευκάδος από 21-23 Σεπτεμβρίου του 2018, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λευκάδος και Ιθάκης κ. Θεόφιλος.

Και αυτό το Συνέδριο, κάτω από την ευλογία και τη γενική συμπαράσταση του Σεβασμιωτάτου ποιμενάρχη μας, συνέλαβε και έφερε σε αίσιο πέρας ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Φανερωμένης Λευκάδος Αρχιμανδρίτης π.

Νικηφόρος. Το Συνέδριο διεξήχθη με τη συνεργασία της Περιφεριακής Ενότητας Λευκάδος και του Δήμου Λευκάδος, με τη αμέριστη σύμπραξη της συνοδείας του και την άοκνη ανταπόκριση των πιστών.

Σ' αυτό παρέστη ο Σεβ. Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Κοσμάς, ως εκπρόσωπος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ο οποίος ανέγνωσε το μήνυμα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου και εξέφρασε και τις προσωπικές του ευχές για την επιτυχία του.

Συμμετείχαν οι Σεβ. Μητροπολίτες Λεμεσού κ. Αθανάσιος, Εδέσσης και Πέλλης κ. Ιωήλ, Πρεβέζης κ. Χρυσόστομος, Προικονήσων κ. Ιωσήφ, Άρτης κ. Καλλίνικος, Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ιουστίνος, Κεφαλληνίας κ. Δημήτριος, ο Θεοφ. επίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρύσανθος και ο πρώην Μητροπολίτης Άρτης κ. Ιγνάτιος.

Επίσης έλαβαν μέρος Οσιολογιώτατοι Καθηγούμενοι και μοναχοί Οσιολογιώτατες Γερόντισσες και Μοναχές από πολλές μονές της Εκκλησίας της Ελλάδος και του εξωτερικού, πολλοί ιερείς, οι Αρχές του τόπου, οι οποίοι και χαιρέτησαν το Συνέδριο, Καθηγητές Πανεπιστημίου, διάφοροι εκλεκτοί προσκεκλημένοι και πλήθος πιστών.

Την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου κήρυξε ο Σεβ. Μητροπολίτης Λευκάδος και Ιθάκης κ. Θεόφιλος, ο οποίος και παρέστη, όπως και οι λοιποί Μητροπολίτες, σε όλες τις Συνεδρίες.

Γενικό θέμα του Συνεδρίου ήταν : Ο Ορθόδοξος Μοναχισμός και σύγχρονες μορφές Μοναχικής Πολιτείας. Το Συνέδριο ήταν αφιερωμένο στους αείμνηστους Μητροπολίτες: Λευκάδος και Ιθάκης κυρόν Νικηφόρον και Κερκύρας και Παξών κυρόν Πολύκαρπον.

Τον κύκλο των εισηγήσεων άνοιξε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσού Αθανάσιος με το εισαγωγικό θέμα : «Ο Ορθόδοξος μοναχισμός και σύγχρονες μορφές της Μοναχικής Πολιτείας». Ο Πανιερώτατος έθεσε ως βάση της εισήγησής του το αφετηριακό αλλά και καθοριστικό γεγονός της θείας ενανθρώπησης του Υιού και Λόγου του Θεού για τη σωτηρία του κόσμου. Ακολουθώντας επικέντρωσε την προσοχή του στο γεγονός ότι «αληθής μοναχός εστίν, ο μηδέν έχων εν τω παρόντι βίω, ει μη τον Ιησούν μόνον». Παράλληλα έδωσε μεγάλη σημασία στο μοναστικό πρόγραμμα, διευκρινίζοντας ότι, στην αρχή η σωματική γυμνασία είναι εύκολη, στη συνέχεια όμως, κατά την ώρα των πειρασμών, η ζωή του μοναχού αγγίζει τις πύλες του Άδη. Στην κατάσταση αυτή χρειάζεται έντονη προσευχή, σαν εκείνη του Ιωνά ευρισκομένου, μόνου με τον μόνο, στην κοιλία του κοίτους και των άλλων προφητών, οι οποίοι εβίωναν την Θεοεγκατάλειψη και ταυτόχρονα δέχονταν πλούσια τη χάρη του Θεού να τους επισκέπτεται και να τους εξάγει εκ λάκκου κατωτάτου.

Στη συνέχεια παρουσίασε την εισαγωγική του επίσης εισήγηση ο Πρωτ. Καθηγητής Ιωάννης Σκιαδαρέσης, με θέμα «Ερμηνευτική προσέγγιση του Ματθαίου 19,11-12: ου πάντες χωρούσιν τον λόγον τούτον αλλ'οις δέδοται... ο δυνάμενος χωρείν χωρείτω». Ο εισηγητής παρουσίασε αρχικά, εν ολίγοις, τη σύγχρονη (Καθολική και Προτεστάντικη) προβληματική των δύο αυτών στίχων και ακολουθώντας, κάνοντας χρήση της Ορθόδοξης ερμηνευτικής, τόνισε ότι με τα λόγια αυτά, αναφερόμενα στην παρθενική ζωή, ο Χριστός δεν αποκηρύσσει «την παραμυθία» του κόσμου τούτου, τον γάμο, αλλά «προτίθησιν» (= βάζει πρώτη) την παρθενία, τον υπέρ την φύση χαρισματικό τρόπο ζωής, που είναι δωρεά του Θεού. Η παρθενία λογίζεται και πρέπει να είναι επιστροφή του ανθρώπου στην προπρωτική, παραδείσια ζωή, στην απουσία του ηδονικού και του εγωπαθούς. Υιοθέτηση και λαχτάρα για τη ζωή των αγγέλων, «οι οποίοι χιλιάδες και μυριάδες όντες ...ουδείς τούτων εκ διαδοχής γέγονεν και τόκων ...». Ο εισηγητής έπεσήμανε ότι η παρθενία δεν είναι ορθολογισμός αλλι δύναμη Θεού, δεν επαρκεί όμως. Αναγκαία είναι και η ανθρώπινη συνέργεια. Επιβάλλεται απαραίτητως να συνοδεύεται από το μεγάλο χορό των αρετών, που δέον να κοσμοούν την παρθενία στην ενθαδική ζωή του ανθρώπου.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Προικοννήσου κ. Ιωσήφ ανέπτυξε την εισήγηση με θέμα: « Ο Μητροπολίτης Λευκάδος και Ιθάκης κυρός Νικηφόρος, όπως τον έζησα». Σ' αυτήν

παρουσίασε, με πολύ επιτυχία, τον άριστο ιεροκήρυκα και απλόν λειτουργό π. Νικηφόρο. Υπενθύμισε συγκλονιστικά στιγμιότυπα από τη ζωή του μακαριστού και μετέφερε τις, επί διετίαν και πλέον, εμπειρίες που απεκόμησε όταν, ως ιεροκήρυξ, συνεργάστηκε λίαν αγαστώς μαζί του. Ο Σεβ. μνημόνευσε εκτενώς την υποδειγματική ανιδιοτέλεια και τη συγχωρητικότητα του χαρακτήρα του, την αυστηρή εγκράτεια του ασκητικού του βίου και την αμέριστη πατρική αγάπη προς το ποίμνιο του. Ο μακαριστός διακρινόταν για την αποστολική απλότητα, τη λιτότητα του βίου του, την ιεροπρέπεια και τη βαθειά συμπόνια του για κάθε πονεμένο άνθρωπο. Κυρίως οι ασθενείς της Λευκάδος, τους οποίους επισκέπτονταν ο ίδιος συχνά στο Νοσοκομείο και οι γέροντες του Γηροκομείου ήταν οι χώροι όπου κατ'έξοχήν ανάπαυαν, μετά τους χώρους της λατρείας, τον μακαριστό γέροντα.

Η Οσιολογιωτάτη Γερόντισσα Ευφημία, Καθηγουμένη της Ιεράς Μονής Παντοκράτορος Κερκύρας, ανέπτυξε το θέμα «Πολύκαρπος Βαγενάς, ο Μητροπολίτης Κερκύρας και Γέροντάς μας» (1924-1984). Η Γερόντισσα τόνισε ότι ο μακαριστός αναλώθηκε από τα νεανικά του χρόνια στην προσφορά του ζωηφόρου μηνύματος του Σταυρού και της Αναστάσεως. Αφότου συνδέθηκε με τον Γέροντά του, τον Μακαριστό Μητροπολίτη Λήμνου Διονύσιο, μετέπειτα Σταγών, έβαλαν σαν στόχο να πραγματώσουν μαζί την πρωτοχριστιανική κοινωνία της απλότητας και της αγάπης. Στην Ι. Μονή Φανερωμένης Λευκάδος έγινε η κουρά του σε Μοναχό. Η εις διάκονον Χειροτονία του έγινε την ημέρα της εορτής του αγ. Μεγαλομάρτυρος Ευσταθίου (20 Σεπτεμβρίου 1956). Με τη χειροτονία του σε πρεσβύτερο (7 Οκτωβρίου 1956) χάρισε όλη την πατρική περιουσία του στην Ιεραποστολική κίνηση της πατρίδας του. Καθαγίασε την ύπαρξή του με την άσκηση της παρθενίας και της υπακοής και έχυne μυστικά ιδρώτες και αίμα, χωρίς να υποχωρεί στην ανάπαυση του σαρκίου, παρά τις ασθένειές του. Αγάπησε την αφάνεια, το αθόρυβο και ταπεινό. Χώρεσε, εν Χριστώ, τους πάντες στην καρδιά του. Και ως Επίσκοπος Κερκύρας πρόσφεροντας μετάνοια γι' αυτούς, που του εμπιστεύθηκε ο Θεός και φροντίζοντας με υπομονή και αγάπη τις αμαυρωμένες εικόνες του, τους έφερνε στην ειρήνη του Θεού. Επολιτεύθη διακριτικά, άλλοτε εκφράζοντας με συγκατάβαση και άλλοτε τέμνοντας με τη μάχαιρα του πνεύματος, χωρίς ίχνη παγερότητας, ηθικιστικής νοοτροπίας ή εξουσιαστικής επιβολής. Η θερμή της αγάπης του για τον Θεό και για τον άνθρωπο τον έκανε θείο παρανάλωμα. Ψωμί Χριστού ψημένο στην ανθρακιά του Παναγίου Πνεύματος, για να χορτάσουν όλοι οι πεινασμένοι, δεν λογάριαζε παρά τα απανωτά εμφράγματα, τον πολλαπλασιασμό των φορτίων του και κατά τις ημέρες της τοποτηρητείας του στη διχασμένη Κεφαλλονιά. Την ειρήνευσε με αυτό που ο ίδιος ήταν.

Ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμ. Αστέριος Χατζηνικολάου, Προιστάμενος της

Αδελφότητα των Θεολόγων «Ο Σωτήρ», εισηγήθηκε το θέμα : «Η πνευματικότητα και το έργο των Αρχιμανδριτών π. Θεοδώρου Μπεράτη και π. Καλλιστράτου Λυράκη», οι οποίοι υπήρξαν μέλη της Αδελφότητας Θεολόγων «Ο Σωτήρ». Οι εν λόγω Αρχιμανδρίτες εδέχθησαν τη μοναχική κουρά εις την Ιερά Μονή Φανερωμένης Λευκάδος και τη χάρη της ιερωσύνης από τον αείμνηστο Μητροπολίτη Λευκάδος και Ιθάκης κυρόν Δωρόθεον (Παλλαδινόν). Υπηρέτησαν την Εκκλησία με αποστολική απλότητα και αφοσίωση στην κλήση του Θεού, ως ιεροπρεπείς λειτουργοί, φωτισμένοι πνευματικοί καθοδηγητές και φλογεροί ιεροκήρυκες. Συγχρόνως έζησαν το μοναχικό ιδεώδες, ζώντας εν παρθενία, ακτημοσύνη, και υπακοή εις την Αδελφότητά τους και πληροφορήσαντες την διακονίαν τους, εξεδήμησαν προς Κύριον εις βαθύ γήρας, πλήρεις έργων αγαθών, αγώνων μοναχικών και ιεραποστολικών κόπων. Ώδευσαν προς την πέραν των ορίων του κόσμου τούτου ζωήν, με την ελπίδα της αναστάσεως και της αιωνίου αναπαύσεως, της αρρήτου χαράς και αφάτου δόξης της θείας Βασιλείας.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Δημήτριος ανέπτυξε με πολύ επιτυχία το θέμα «Ο όσιος Γέροντας Ιάκωβος Τσαλίκης». Ο Σεβασμιώτατος θεμελίωσε τη σκιαγράφηση του οσίου βιωματικά, στηριχθείς σε προσωπικές εμπειρίες και θαυμαστά γεγονότα που έζησε κοντά στον Γέροντα, χωρίς, όπως χαρακτηριστικά επισήμανε, να προβεί σε αξιολογικές κρίσεις και χαρακτηρισμούς.

Ο Ιερομόναχος Λουκάς Γρηγοριάτης ανέπτυξε την εισήγηση «Ο Γέροντας Γεώργιος Καψάνης ως πνευματικός πατήρ». Ο εισηγητής παρουσίασε τα χαρίσματα του μακαριστού Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Γρηγορίου, τα οποία είχαν ως ρίζα την πηγαία αγάπη, με την οποία τον επροίκισε ο Θεός. Ο π. Γεώργιος ανέπτυξε μια ποιμαντική δραστηριότητα, που δικαίως μπορεί να ονομασθεί «Ποιμαντική της θεώσεως». Σε όλες τις εκφάνσεις της ποιμαντικής του, τον διέκρινε η ταπείνωση και η διάκριση. Ως νέος λαϊκός θεολόγος, επιδόθηκε με ζήλο στην ποιμαντική των νέων και των φυλακισμένων. Ως κληρικός και κατόπιν ως ηγούμενος στο Άγιον Όρος, ανέπτυξε μια ποιμαντική με χριστοκεντρικό και εκκλησιαστικό χαρακτήρα, όπως αυτό προκύπτει από τους ιερούς Κανόνες της Εκκλησίας. Ως στόχο έθεσε την κατά Χριστόν ωρίμανση, και ως μέθοδο την υπακοή στις εντολές του Χριστού. Με εκκλησιολογική ωριμότητα και δογματική ακεραιότητα στάθηκε απέναντι σε ποικίλα ποιμαντικά προβλήματα. Με κόπους, θυσίες, υπομονή και ανιδιοτέλεια σήκωσε τις αδυναμίες των πνευματικών του τέκνων. Οικονομούσε και επιτιμούσε με αγάπη και διάκριση. «Δεν μπορείς να επιτιμήσεις κάποιον, εάν πρώτα δεν τον επαινέσεις», έλεγε. Νουθετούσε κατ' ιδίαν και σε κοινές συνάξεις. Προτεραιότητα έδιδε στην εν Χριστώ ενότητα του Κοινοβίου. Με την ποιμαντική του αγκάλιασε επίσης την εξωτερική ιεραποστολή, αλλά στην ώριμη ηλικία του αφιερώθηκε, κυρίως, στη στήριξη του γυναικείου Μοναχισμού.

ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Φανερωμένης Λευκάδος Αρχιμανδρίτης π. Νικηφόρος.

Στη συνέχεια η Οσιολογιωτάτη Γερόντισσα Φιλοθέη, Καθηγουμένη Ιερού Ησυχαστηρίου Πανοράματος Θεσσαλονίκης, ανέπτυξε το θέμα «Ταπεινές και γενικευμένες εμπειρίες και μαρτυρίες για την προσωπικότητα του Γέροντος Συμεών Κραγιόπουλου». Ο π. Συμεών Κραγιόπουλος, είπε η Γερόντισσα, ήταν ο άνθρωπος που έζησε την αλήθεια της Εκκλησίας μέσα από τα χαρακτηριστικά χαρίσματά του της αφάνειας, της ταπείνωσης και της σιωπής. Αυτό φαίνεται μέσα στην εξηντάχρονη διδαχή του, όπως αυτή έχει διατυπωθεί σε σαράντα περίπου

μέχρι τώρα βιβλία. Στοχεύοντας στο «λάθε βιώσας», έζησε ως άγνωστος μεταξύ αγνώστων και γνωστών με την πεποίθηση ότι είναι μη ων. Αποσυρμένος εκεί στην έρημο του κόσμου, στο ανδρώο Ησυχαστήριο του Πανοράματος «Η Αγία Τριάς», μακριά από τον φακό της δημοσιότητας, ζούσε τη σώζουσα μοναξιά, ενώ ταυτόχρονα η πλατιά από αγάπη καρδιά του αγκάλιαζε ολόκληρη την ανθρωπότητα. Όλα τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος ήταν συνυφασμένα με την πολυδιάστατη και ανεξιχνίαστη προσωπικότητα του πατρός, καθόσον κέντρο της ζωής του ήταν ο Χριστός. Η χριστομίμητη ταπείνωσή του και η σπάνια διάκρισή του ήταν το θεμέλιο όλων των αρετών του. Εκείνο όμως που τον διέκρινε προς τα έξω ήταν η αγιοπνευματική διδαχή του και η φιλόανθρωπη εξομολόγηση. Ο λόγος του ήταν απέρिटτος και ανεπιτήδευτος, γιατί δεν κήρυττε ως ακαδημαϊκός διδάσκαλος, αλλά μετέδιδε στους πιστούς τη γνήσια αλήθεια της Εκκλησίας, μέσα από τη δική του πάντοτε βιωματική εμπειρία. Ως προς την εξομολόγηση, με το εξαιρετικά ανεπτυγμένο διορατικό και προορατικό χάρισμα, το οποίο απέκρυπτε επιμελώς και με τις ειδικές γνώσεις που κατείχε γύρω από θέματα Ψυχολογίας βάθους και Νηπτικών πατέρων, είχε την ικανότητα να εκμαιεύει τα απωθημένα βιώματα της ψυχής με πολλή αγάπη, πολλή λεπτότητα και σπάνια διάκριση, γιατί σεβόταν υπερβολικά την ελευθερία της ψυχής, με αποτέλεσμα όλοι να ομολογούν ότι κάποιος τους κατάλαβε, κάποιος τους πόνησε, τους αγάπησε και τους δέχτηκε, έτσι όπως ήταν. Η ζωή του πατρός θα μείνει για πάντοτε κρυμμένη ως ιστορία και θα συνεχίζεται μόνο ως ζωή θεανθρώπινη, ως ζωή εν Χριστώ, διότι η μεγαλύτερη αρετή του ήταν να καλύπτει την αρετή του. Ο π. Συμεών ήταν ο γέροντας του μέτρου. Κατά τον χαρακτηρισμό του μακαριστού Μητροπολίτου κυρού Παντελεήμονος του Β΄ :«Ένας ήταν ο Συμεών!»

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Εδέσσης και Πέλλης Ιωήλ εισηγήθηκε το θέμα «Η μοναχική ζωή στην Υμνολογία της Εκκλησίας». Ο Σεβασμιώτατος παρουσίασε ενδεικτικά κείμενα της εκκλησιαστικής υμνογραφίας που αφορούν στη μοναχική ζωή. Ανέλυσε λ.χ. το περιεχόμενο του δοξαστικού του εσπερινού της εορτής του Μ. Αντωνίου, που αναφέρεται στην τήρηση του νοός, που όταν είναι καθαρός οδηγεί στην ενατένιση του κάλλους της Αγίας Τριάδος. Με αφορμή άλλους σχετικούς ύμνους τόνισε την αξία της μνήμης του θανάτου και της αρετής της διακρίσεως και κατέληξε με το παράδειγμα του άκρως διακριτικού Αββά Ποιμένα, που είπε ότι και σε τρεις ημέρες εάν μετανοήσει ειλικρινά ο άνθρωπος, μπορεί να κοινωνήσει των αχράντων μυστηρίων.

Ο Οσιώτατος Μοναχός Εφραίμ Σιμωνοπετρίτης στην εισήγησή του με θέμα «Η υπακοή στον Γέροντα κατά την διδασκαλία του Γέροντος Εφραίμ Κατουνακιώτη», με παραστατικό και ζωντανό τρόπο, αναφέρθηκε στη χαρισματική παρουσία του Εφραίμ Κατουνακιώτη και στην επιμονή του για την αρετή της υπακοής. Μετέφερε

αυτούσια τα λόγια του χαρισματικού Γέροντα: «Ανέπαυσε τον Γέροντά σου, ανέπαυσε τον Θεόν. Έβαλες καλή αρχή, θα έχεις καλό τέλος». Η υπακοή είναι περιεκτικωτάτη αρετή, που ελευθερώνει τον μοναχό από τα πάθη. Και κατέληξε με τις τρεις μορφές της υπακοής: α) Κάνω υπακοή για να μην κολασθώ, β) κάνω υπακοή για να λάβω το μισθό μου, γ) κάνω υπακοή από αγάπη. Στόχος του μοναχού είναι η τρίτη μορφή της υπακοής.

Ακολούθως ο κ. Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στην εισήγησή του με θέμα «Ζητήματα από τα Βυζαντινά και Μοναστηριακά Τυπικά» διαπίστωσε με ιδιαίτερη σαφήνεια ότι σε αντίθεση προς τις Ενορίες, οι Μονές της Ορθόδοξης Εκκλησίας ήταν ανέκαθεν, σύμφωνα με τους μακραίωνους κανονικούς θεσμούς, αυτοδιοίκητες έναντι της εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας του επιχώριου Επισκόπου. Τούτο όριζαν 60 περίπου τυπικά των μεγαλύτερων και ιστορικών μονών του Βυζαντίου. Το αυτοδιοίκητο αυτό του μοναχισμού προστατεύεται σήμερα, αν και όχι στην έκταση που θα έπρεπε, από το άρθρο 39, παράγραφος 6 του καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ιουστίνος ομίλησε με θέμα «Ο Γέροντας Μωϋσής ο Αγιορείτης». Ο βίος του οσίου Γέροντος ήταν όντως ασκητικός και πολύ πονεμένος. Ο πόνος τον συνόδευε σε όλη του τη ζωή, τον οποίο υπέμεινε με καρτερία και υποδειγματική υπομονή. Ο Θεός του δώρισε πολλά τάλαντα, τα οποία αξιοποίησε με τον καλύτερο τρόπο. Διέθετε ιεραποστολικό φρόνημα, διακρίνονταν για την ασκητική ζωή, την αγάπη στους αδελφούς μοναχούς αλλά και τους χριστιανούς στον κόσμο. Τα βιβλία και τα κείμενά του, που είναι πολλά, είναι εμπνευσμένα από την ησυχία, τη νήψη, και τις πνευματικές εμπειρίες των αγιορειτών Πατέρων.

Η Οσιολογιωτάτη Γερόντισσα Θεοξένη, Ιεράς Μονής Χρυσοπηγής Κρήτης, ομίλησε με θέμα «Σύγχρονες οσιακές μορφές του μοναχισμού στην Κρήτη». Η Γερόντισσα έφερε στο φως άγνωστες οσιακές μορφές από την περιοχή της Κρήτης. Μνημόνευσε διακριθέντες μοναχούς από τον άγιο Αθανάσιο Αθωνίτη έως τον Νικηφόρο τον Λεπρό. Η Οσιολογιωτάτη Γερόντισσα επισήμανε την μακρά ασκητική και μοναστική παράδοση στην Κρήτη, η οποία μαρτυρείται από τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους και επισφραγίζεται από οσιακές μορφές, που αγίασαν την Μεγαλόνησο. Τόνισε δε ότι η αγία αυτή παράδοση συνεχίζεται έως σήμερα με την υπαρξη σε όλη σχεδόν την έκταση του νησιού μοναστικών κέντρων.

Ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμ. Σάββας Ιεράς Μ. Προφήτου Ηλιού Πρεβέζης ανέπτυξε το θέμα «Ο Νικοπόλεως Μελέτιος ως πνευματικός πατέρας». Αναφερόμενος στην προσωπική σχέση που είχε μαζί του, παρουσίασε πολλά

περιστατικά που δείχνουν ότι, ο μακαριστός Γέροντας Επίσκοπος ήταν φιλακόλουθος, διακριτικός, εγκρατευτής και διέθετε αρχοντική αγάπη, διδάσκοντας με το παράδειγμά του. Μετά από μια κατανυκτική λειτουργία, με ολίγους μοναχούς στο υπόγειο του καθολικού της Μονής του Προφήτη Ηλία, είπε: «Εκείνο που κατάλαβα μετά από 40 χρόνια ιερωσύνης είναι να έχουμε προτεραιότητα στη ζωή μας τον Χριστό. Ο Χριστός είναι το παν. Τον Χριστό να εμπιστευόμαστε και σ' αυτόν να ελπίζουμε». Ο π. Σάββας έδωσε επίσης ένα ουσιαστικό σχήμα έξι σημείων αυτοελέγχου για την εξομολόγηση των μοναχών.

A. Σχέση με τον Χριστό που εκφράζεται με την προσευχή, τον πόθο μίμησης και επικοινωνίας μαζί του, την υπακοή, την χαρά, τον πόθο διακονίας και προσφοράς.

B. Σχέση με τη Μονή, που είναι ο τόπος της ζωής του μοναχού, τόπος αγιασμού του, ο επίγειος παράδεισός του.

Γ. Σχέση με τον Ηγούμενο, δηλαδή βρίσκομαι κοντά του εκ Θεού η είναι καρπός λάθους; Τον αγαπώ; Έχω πόθο καλής επικοινωνίας μαζί του; Κάνω υπακοή σ' αυτόν και είναι για μένα τρόπος σωτηρίας;

Δ. Σχέση με τους αδελφούς. Τους βλέπω ως αδελφούς και ως αγγέλους του Θεού η θεωρώ την παρουσία τους δαιμονική;

Ε. Η τάξη της Μονής. Σέβομαι, αγαπώ, τηρώ την τάξη της Μονής; Προσέρχομαι εγκαίρως στη θεία λατρεία; Πως στέκομαι στη θεία Λειτουργία; Ποια η στάση μου στην Τράπεζα; Μήπως έχω πόθο για έξοδο από τη Μονή; Κάνω ενέργειες χωρίς ευλογία;

ΣΤ. Σχέση με τον εαυτό μου. Πως αντιμετωπίζω τους λογισμούς; Διακρίνω και υποψιάζομαι τους φαινόμενους λογικούς και ευσεβείς; Τρέφομαι με τη μελέτη και τη νοερά προσευχή; Είμαι συνεπής με τον κανόνα μου;

Η Γερόντισσα Μεθοδία, Καθηγουμένη της Ιεράς Μ. Τιμίου Σταυρού Μαμψού, εισηγήθηκε το θέμα «Η ποιμαντική στα γυναικεία Μοναστήρια» και ανέφερε ότι μεγάλη ωφέλεια προκύπτει από τις κοινές συνάξεις της αδελφότητας, κατά τις οποίες η Ηγουμένη διδάσκει τον νόμο του Θεού και καθοδηγεί τις αδερφές. Οι συνάξεις αυτές, οι οποίες καλόν είναι να γίνονται σε τακτά και συχνά διαστήματα, δίδουν την ευκαιρία να αναφερόμαστε και σε συγκεκριμένα θέματα, τα οποία προκύπτουν από την καθημερινή μας ζωή. Και με αυτόν τον τρόπο η πείρα του ενός, γίνεται πείρα όλων. Οι κοινές λατρευτικές συνάξεις, η κοινή τράπεζα, οι διδακτικές η εορταστικές συνάξεις, οι «παγκοινίες» ενώνουν ιδιαιτέρως την αδελφότητα. Διά τούτο πρέπει η Ηγουμένη να μεριμνά να τηρούνται με ακρίβεια και με την συμμετοχή όλων. Ολόκληρη η ζωή της μοναχής στο κοινόβιο είναι ζωή μαθητείας και ασκήσεως. Η Μονή είναι ένα ιερό διδασκαλείο, όπου η πνευματική μητέρα και διδασκάλισσα με την αγάπη της και την πνευματική της φροντίδα νυχθημερόν προσεύχεται και παρακολουθεί τις αδερφές και δεν χάνει την ευκαιρία να εφαρμόσει το του Αποστόλου Παύλου «Κήρυξον τον λόγον, επίστηθι εγκαίρως, ακαίρως, ελεγχον, επιτίμησον, παρακάλεσον, εν πάση μακροθυμία και διδαχή». Η υποτακτική εξαγορεύει όλους τους λογισμούς της και τους πλέον ασήμαντους κατά τη γνώμη της και καλούς και κακούς και δέχεται τη συγκατάθεση η την άρνηση, τις συμβουλές και τους κανόνες της Γερόντισσάς της, ως θεραπευτικά φάρμακα. Ο κανόνας για την υποτακτική είναι ιερός και απαράβατος και δεν δύναται να λυθεί από κανέναν, ει μη μόνον από την Ηγουμένη.

Η Οσιολογιωτάτη Γερόντισσα Αντωνία, Καθηγουμένη της Ιεράς Μονής Αγίου Νικολάου Ιράς Λευκάδος, στην εισήγησή της με θέμα «Ο εκ Λευκάδος Γέροντας Αμβρόσιος Λάζαρης» περιέγραψε αδρομερώς, αλλά με επιτυχία, τη μορφή του Γέροντος Αμβροσίου και αναφέρθηκε στην καταγωγή και τον βίο του από την παιδική ηλικία. Επισήμανε ότι τα θαυμαστά γεγονότα, που από την νεανική ηλικία ζούσε ο Γέροντας, αποδείκνυαν το σχέδιο του Θεού στο πρόσωπό του, ως σκεύους εκλογής και τόνισε τα πνευματικά γνωρίσματά του, όπως τον ασκητικό ζήλο, την καρτερία, την υπομονή και την υψοποιό ταπείνωση.

Ο Αρχιμ. Αλέξιος, Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Ξενοφώντος Αγίου Όρους, ανέπτυξε το θέμα: «Η ποιμαντική διακονία των Ιερών Μονών και Ησυχαστηρίων στο σύγχρονο κόσμο». Ο ομιλητής εξήρε την προσφορά του μοναχισμού διαχρονικώς αλλά και ιδιαιτέρως στο σύγχρονο κόσμο και ανέφερε «ότι ο αληθινός Μοναχός είναι μια λειτουργική ύπαρξη, γι' αυτό και το κατ'έξοχόν έργο του Ηγουμένου είναι να ανάψει το θείο πυρ της μετά του Θεού κοινωνίας εντός του, μέσω της αγιαστικής και προσευχητικής ασκήσεως».

Ο Πρωτ. Καθηγητής Βασίλειος Καλλιακμάνης εισηγήθηκε το θέμα «Ο μοναχικός βίος κατά τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό». Ο ομιλητής ανέπτυξε το θέμα του πολύ επιτυχώς και ανέφερε ότι ο Άγιος Κοσμάς είχε βαθιά ταπείνωση και ακτημοσύνη. Δεν θεωρούσε τον εαυτό του αυτόκλητο σωτήρα της Εκκλησίας. Έθετε τις ταπεινές του δυνάμεις στην υπηρεσία της ως ζωντανός φορέας Αγιοπνευματικών χαρισμάτων. Γι' αυτό και ερώτησε πνευματικούς, Αρχιερείς, Πατριάρχες και, αφού εξασφάλισε τη σύμφωνη γνώμη τους, αναχώρησε από το Άγιον Όρος για ιεραποστολή στον κόσμο. Ο Μοναχός τότε μόνο δικαιολογείται, κατ' οικονομία, να βρίσκεται εκτός της Μονής του, όταν έχει ευλογία και διαθέτει μαρτυρικό και εκκλησιαστικό φρόνημα.

Στην τελευταία εισήγηση ομίλησε ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμ. Μάξιμος, Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής οσίου Διονυσίου του εν Ολύμπω, με θέμα «Ο Γέροντας Σωφρόνιος του Έσσεξ». Ο Πανοσιολογιώτατος, αφού αφηγήθηκε σύντομα βιογραφικά στοιχεία για τον Γέροντα, αναφέρθηκε στο απaráμιλλο πνευματικό ανάστημά του και προσδιόρισε τα χαρακτηριστικά που συνιστούσαν την προσωπικότητά του, όπως τον υψηλό και θεολογικό του λόγο, την υποστατική προσευχή, τον θυσιαστικό αγώνα και την ενόραση του θείου φωτός.

Συμπερασματικά, στις εργασίες του Συνεδρίου τονίστηκε ότι ο Ορθόδοξος Μοναχισμός, με τη μακραίωνη παράδοσή του, καλλιέργησε και διατήρησε την ευαγγελική και αποστολική αλήθεια. Βασικά στοιχεία του μοναχικού βίου είναι το μαρτύριον της συνειδήσεως, αλλά και το μαρτυρικό φρόνημα· η εξωτερική αλλά κυρίως η εσωτερική ησυχία· η ανάκληση του ασώτου νοός από την εξωστρέφεια και η επάνοδος του στην καρδιά και εν συνεχεία η ολοσχερής στροφή διά της νοεράς προσευχής στον Τριαδικό Θεό. Η οδός αυτή της άσκησης και της νήψης ουδόλως καθιστά τον μοναχό απόκοσμο, αλλά επειδή με τον τρόπο αυτό τηρείται με ακρίβεια η πρώτη εντολή του Χριστού, δηλαδή η αγάπη προς τον Θεό, βρίσκει εφαρμογή και η δεύτερη, η θυσιαστική αγάπη προς τον πλησίον. Εντός αυτού του πλαισίου καταξιώνεται και η κοινωνική προσφορά της Εκκλησίας γενικότερα και του Μοναχισμού ειδικότερα. Εάν δεν διαθέτουμε καθαρή καρδιά και φωτισμένο νού κάθε καλό έργο είναι αμφίβολης ποιότητας.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ